ואינו מביא קרבן טומאה: קרבן הוא דלא מייתי אבל נזירות חיילא עליה, מני מתני' לא רבי יהודה ולא ר"ש דתניא ר' יהודה אומר נזיר שמשון מותר ליטמא למתים שכן מצינו בשמשון שנטמא ר"ש אומר האומר נזיר שמשון לא אמר כלום שלא מצינו בשמשון שיצאת נזירות מפיו מני אי ר' יהודה האמר אפילו לכתחילה ומתניתין קתני אם נטמא אי ר' שמעון האמר לא חיילא עליה נזירות כלל לעולם ר' יהודה היא ואיידי דקתני גבי נזיר עולם אם נטמא תנא נמי גבי נזיר שמשון אם נטמא, לימא בפלוגתא דהני תנאי קמיפלגי *דתנן הרי עלי כבכור רבי יעקב אוסר ור' יוסי מתיר מאי לאו ר' יהודה סבר לה כר' יעקב דאמר לא בעינן דבר הנידר ור' שמעון סבר לה כר' יוסי דאמר בעינן דבר הנידר לא דכולי עלמא בעינן דבר הנידר ושאני גבי בכור דכתיב ביה לה' *לרבות את הבכור ור' יוסי אמר לך ההוא לה' מיבעי ליה לרבות חטאת ואשם ומה ראית לרבות חטאת ואשם ולהוציא את הבכור מרבה אני חטאת ואשם שכן מתפיסן בנדר ומוציא אני את הבכור שאין מתפיסו בנדר, ור' יעקב אמר לך בכור נמי מתפיסו בנדר הוא *דתניא של בית רבינו אמרו מנין לנולד לו בכור בתוך עדרו שמצוה עליו להקדישו שנאמר הזכר תקדיש ור' יוסי אמר לך נהי דמצוה להקדישו, אי לא מקדיש ליה מי לא קדוש, גבי נזיר נמי הכתיב לה' ההוא מיבעי ליה לכדתניא *אמר שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא חוץ מאדם אחד שבא אלי מן הדרום יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים אמרתי לו בני מה ראית לשחת שער נאה זה אמר לי רועה הייתי לאבי בעירי והלכתי לשאוב מים מן המעיין ונסתכלתי בבבואה שלי ופחז יצרי עלי וביקש לטורדני מן העולם אמרתי לו ריקה מפני מה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך שסופך להיות רמה ותולעה העבודה שאגלחך לשמים עמדתי ונשקתיו על ראשו אמרתי לו כמותך ירבו נוזרים בישראל, עליך הכתוב אומר איש כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה' ושמשון לאו נזיר הוה והכתיב כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן התם מלאך הוא דקאמר. ומנלן דאיטמי למתים אילימא מדכתיב בלחי החמור הכיתי אלף איש *דילמא גרויי גרי בהו ולא נגע בהו אלא מהכא ויך מהם שלשים איש ויקח את חליצותם דילמא אשלחינון ברישא והדר קטלינון ויך ויקח כתיב דילמא גוססין שוינהו אלא גמרא גמירי לה ונזיר עולם היכא כתיב דתניא *רבי אומר אבשלום נזיר עולם היה שנאמר ויהי מקץ ארבעים שנה ויאמר אבשלום אל המלך אלכה נא ואשלם את נדרי אשר נדרתי לה' בחברון, ומגלח אחד לשנים עשר חדש שנא' ויהי מקץ ימים לימים

קרבן הוא דלא מייתי · פירוש נזיר שמשון אבל נזירות חייל עליה כלומר לענין שאסור לטמאות למתים לכתחילה: **שלא** מצינו בשמשון שילא נזירות מפיו · כלומר לא נזר בנזיר אלא מבטן אמו היה נזור בנזיר ממילא ואנן בעינן שידור בדבר הנדור כמו הריני כזה שנדר בנזיר כדדרשי' (נדרים דף יד:) כי ידור נדר עד שידור בדבר הנדור: **הרי** עלי כבכור. פי' ככר זה כבכור: **לא** דכ"ע · כלומר א] כ"ע אי אמר כעולה וכשלמים הוי דבר הנדור אבל בכור קדוש מרחם אמו רבי יהודה סבר לה כרבי יעקב דאמר לא בעינן דבר הנדור ואם אמר הריני כשמשון הוי נזיר אע"ג דנזיר שמשון לאו נדור הוה אלא קדוש מבטן אמו כבכור: **לא** דכ"ע בעינן דבר הנדור בעלמא לגבי נזירות ושאני הכא דכתיב לה' · כי ידור נדר לה' לרבות את הבכור כלומר שהוא לה' ממילא אפילו [הכי] הוי נדור: **לרבות** את החטאת והאשם, דסד"א עולה ושלמים הבאים בנדבה הוי דבר הנדור אבל בחטאת ואשם הבאים בחובה לא מיקרי דבר הנדור קמ"ל לה' דמרבי כל מילי דהוי לה': **שמצוה** לקדש. פירוש בכור תקדיש ולומר הוקדש בבכורה אע"פ דקדיש מרחם: **מי** לא קדוש. הלכך לאו דבר הנדור הוא כיון דאינו אלא מצוה בעלמא: **גבי** נזיר נמי הכתיב לה' · וכי היכי דמרבי ר' יעקב בכור מלה' ה"נ נרבה נזיר שמשון מלה' דכתי' בנזיר: **לא** אכלתי אשם נזירות · אבל שאר אשמות היה אוכל אבל אשם נזיר היה קשה בעיניו לאוכלו לפי שאינו בא אלא בנזיר שנטמא וכיון שנטמא הי' דואג פן מתחרט על נדרו שהימים הראשונים נופלין ומביא חולין בעזרה: **עליך** הכתוב אומר להזיר לה' · כלומר שתחילת נדרו לגמרי לש"ש ולא היה דואג שיתחרט אע"פ שנטמא אבל שאר נודרים סתמא נודרי' בעת צרה או על עבירה שבידן כדי להצטער ולכפר על עונם וכשמתרבים הימים עליהם ממה שגמרו בדעתן קרוב להיות תוהא על הראשונות: **שמשון** לאו נדור הוה · פירוש לא נדור נזיר הוה והא כתיב כי נזיר אלהים יהיה כו' · וקס"ד שהמלאך היה אומר לאביו שיזירנו כשיולד כדאמרי' לקמן (דף כח:) האיש מדיר בנו בנזיר: **התם** מלאך הוא דקאמר ליה בנבואה ולא יצא נזירות לא מפי אביו ולא מפי שמשון: **גרויי** גרי. לשון אלים כלומר מרחוק זורק בהם והרגם: **דילמא** גוססין שוויכהו · לאו דוקא גוססים כי נזיר אסור ליגע בגוסס אלא כלומר קרוב לגוססין: **אלא** גמר'. פירוש דגמרי' דקטליכהו ממש והדר שלוחי שלחינן ואפי' למאן דאמר (יבמות סא·) קברי עובדי כוכבים אינן מטמאין באהל, במגע מיהא מטמאין: **ונזיר** עולם היכא כתיב · כלומר שמותר להקל ומייתי מאבשלום שהיה מיקל למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה: **את** נדרי אשר נדרתי · וסתם נדר משמע ליה נזירות ועוד אחר שלא היה מגלח אלא מימים לימים *(משמע) שהכביד עליו שערו מכלל דנזירות נדר :

מני אי רבי יהודה הא אמר דמותר לכתחילה · ליטמא ומתני' קתני אם נטמא בדיעבד אבל לכתחילה לא: **תנא נמי גבי נזיר שמשון אם א)**· וה"ה נמי (א) לכתחילה מותר: **הרי עלי** · ככר זו כבכור: **רבי יעקב אוסר**. דלא בעינן שיהא איסורו בדבר הנידר כגון *(חטאת) ב) ושלמים (דהא כתיב איש כי ידור נדר לה' לרבות דבר האסור כגון בכור): **רבי יהודה סבר לה כר' יעקב דאמר לא בעינן דבר הנדור** · הכי נמי כי אמר הריני נזיר שמשון הוי נזיר ואע"ג דשמשון לא יצא נזירות מפיו: **ור"ש** דאומר לא הוי נזיר סבר לה כר' יוסי דאמר מותר משום דלא ג) התפיס אלא בבכור דלא הוי דבר הנדור שהרי קדושתו מרחם: **ושאני גבי בכור** · דהיינו טעמא דרבי יעקב משום דכתיב "לה'" איש כי ידור נדר לה' לרבות את הבכור: **לרבות חטאת ואשם** · דכי אמר ככר זה עלי כחטאת וכאשם אסור: **מרבה אני חטאת ואשם שכן מתפיסן בנדר** · שאינו מביא חטאת ואשם עד שיהא מחויב להן ויאמר זהו לחטאתי ולאשמי: **שאין ד) מתפיסו את הבכור בנדר** · ה)(דלדור) ועומד מרחם הוא אבל גבי נזיר דכו"ע בין לר' יעקב בין לר' יוסי בעינן דבר הנדור וכי אמר הריני נזיר שמשון לא אמר ו)(ולא)כלום: **גבי נזיר ז) נמי** · בין לר' יעקב בין לרבי יוסי אמאי בעינן דבר הנדור הא כתיב ביה לה' להזיר ח): **לא אכלתי [אשם] נזירות מעולם** · משום ההוא טעמא דאמרי' לעיל דכשהן ט) מטמאין ורבין עליהן ימי טומאה הן מתחרטין י) ומביאין חולין לעזרה: **ופחז** · ומהר עלי יצרי והביאני לידי הרהור: **לשאוב** מים מן כ) *הגיע גרסי' שכן הוא לשון המשנה ופי' מן המעיין: **עליך אמר הכתוב איש כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה'** · דמשמע שנודר לשם שמים: **ושמשון לאו נזיר ל)(הוא)והא כתיב כי נזיר אלהים מ)** · וקא ס"ד דמתוך קאמר להא מילתא דהוה ליה דבר הנדור דאדם מדיר את בנו בנזיר: **מלאך הוא דקאמר** · כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן אבל מפי נ) מנוח לא יצא: **דילמא גרדויי גרד בהו** · מחתך חתך בהן אבל הוא גופיה לא נגע בהו: **ויך ויקח כתיב**. דמשמע ויך והדר ויקח: **גוססין שוינהו** · וכהדי דהוו גוססין אשלחינהו ולא איטמי בהו: **ונזיר עולם היכא כתיב** · שמיקל בתער ומביא שלש בהמות: ה"ג דתניא רבי אומר אבשלום נזיר עולם היה שנאמר ויהי מקץ ארבעים שנה ס) ומגלח היה אבשלום לשנים עשר חדש ע) דבכך הוה ליה כובד ובבציר מהכי לא ה"ל כובד דכאיש גבורתו (שופטים ח) אבל שאר פ) נזירי עולם מגלח א' לל' יום צ) דהוי ליה בהכי כובד :

*) צ"ל הטין

עין משפט
נר מצוה

כד א מיי' פ"ג מהל' נזירות הלכה יג :
כה ב מיי' פ"א מהל' נדרים הלכה יג סמג לאוין רמב :
כו ג מיי' שם סמג שם טוש"ע יו"ד סי' רד סעיף א וסעיף ב :
כז ד מיי' שם הלכה י :
כח ה ו מיי' פ"א מהל' בכורות הלכה ד סמג עשין ריא טוש"ע יו"ד סי' כו סעיף א :
כט ז מיי' פי"ג מהל' נדרים הל' כג טוש"ע יו"ד סי' רג סעיף ז :
ל ח מיי' פ"ג מהלכות נזירות הלכה יב :

מסורת הש"ס

צ"ל עולה
בס"א ל"ג
[תוספתא פ"א]
[נדרים יג. ע"ש]
[צ"ל דתניא] נדרים יג:
שם יג. ע"ש ערכין כט.
[תוספתא פ"ד ונדרים ט:]
[גירסת הערוך ערך גרד א' גורדויי גרדי בהון והוא לא נגע בהון · פי' הוא הבקיע ראשים בראש הלחי ומושך ידיו ואינו נוגע בהן וע' פרש"י]
[תוס' סוטה פ"ג ע"ש]
צ"ל משום

נוסחת הריב"ן

א) אם נטמא דיעבד : ב) או שלמים והמוסגר פה גריס ליה בכ"י : ג) שתפיסו : ד) מתפים : ה) דקדוש : ו) תיבת ולא ליתא בכ"י : ז) דכ"ע : ח) להזיר לה' : ט) הוסים נודרים וכשהן מטמאין : י) ונמצא מביאין : כ) (הגיע) : ל) הוא : מ) יהיה הנער וגו' : נ) מפיו נמי : ס) שנה וגו' : ע) (דבכך הוה כו' דכאיש גבורתו) ליתא בכ"י : פ) נזיר : צ) (דהוי ליה בהכי כובד) ליתא בכ"י :

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תנא נמי וכו' דלכתחלה מותר :

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] בתוס' ד"ה הרי עלי כבכור פי' ככר זה כבכור לא דכ"ע כלומר וכו' · נ"ב בתורת מישור מוחק תיבות לא דכ"ע ועושה ממנו דבור אחד עד אבל בכור קדוש מרחם אמו ואח"כ מה"ד ר' יהודה סבירא ליה·ומיהו נלפנ"ד דגם לפי הנוסחא שלפנינו כאן יהיה סוף הדבור אבל מרחם אמו ואח"כ מק"ד ר' יהודה סבירא ליה וכו' וכן ד"ה רבי יהודה ס"ל הוא רק מהופך ושייך קודם ד"ה לא דכ"ע ולפ"ז אנ"ל שהוא טעות ולהגה כתב התורת מישור דהגה"ת דפוס ספד"מ שלפנינו היא טעות :

גליון הש"ס

גמ' ויך ויקח כתיב · עיין בפירוש רש"י בחומש שמות ז' כ' ולקמן דף יט ע"א :

פי' הרא"ש

הרי עלי כבכור · אם אמר הרי עלי ככר זה כבכור ר' יעקב אוסר · ס"ד דלא בעי' שיתפים בדבר הנדור · אלא אפי' התפים בדבר האסור כגון בכור שקדושתו מרחם אסור: מאי לאו ר' יהודה ס"ל כר' יעקב דשמשון נמי לא נדר בנזיר אלא ע"פ המלאך היה נזיר : לא דכו"ע בעי' דבר הנדור שאני גבי בכור דכתיב לה' · ומרבינן מיניה בכור דהוי כעין דבר הנדור דדמי לקדשים · וכן ר' יהודה נמי מרבי' לה' דכתיב גבי נזיר שמשון דדמי לשאר נזירים א"נ דר' יהודה סבר דשמשון קבל עליו נזירות כשהגיע לכלל שנותיו כי כן צוה לו המלאך · א"נ מנוח הדירו כדאמרי' האיש מדיר את בנו בנזיר : שכן מתפיסין בנדר(נזיר) דאע"פ שבאין חובה מ"מ צריך להקדישן : מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא דמתוך שרב' עליו ימי נזירותו מתחרט וקרבנותיו קרובין להיות חולין בעזרה : מלאך הוא דקאמר אבל מנוח לא הדירו : אילימא [מדכתיב] בלחי החמור הכיתי אלף איש · נ"ל דסהאי קרא לא מייתי מידי דבאותה שעה באו עליו פלשתים והוצרך לעמוד על נפשו : ודילמא גרויי גרי בהו · כלומר זרק בהם החץ והרגם והסם כזורק חץ :
*) ודילמא גוססים שוינהו ואפי' למ"ד פ' ג' מינין דנזיר אסור ליגע בגוסס · הכא לאו גוססים ממש אלא סמוכים לגוססים · ונ"ל לחלק בין גוסס בידי שמים לגוסס בידי אדם : ואשלם את נדרי אשר נדרתי וגו' הייני קרבנות נזירותו · ויליף ימים ימים מבתי ערי חומה דכתיב התם ימים תהיה גאולתו :

(זה הגהה היתה כתובה מן הצד בספר שממנו הועתק זה) · *) נראה דדעתו לחלק דגוסס בידי אדם חשוב כמי שפי מגוסס בידי שמים וצ"ע דבפ' הנשרפין דף עח אמרי' דלרבנן דהלכתא כוותייהו גוסס בידי אדם חשוב גברא קטילא מכ"ש בגוסס בידי שמים · א"ע :